

การพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1*

พิมพฤทธิ์ เทียงภักดี¹ จิรวัดน์ กิติพิเชฐสรณ์² วิจิตรา เจริญพงษ์³

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต

²คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

³ นักวิจัยอิสระ

*Corresponding author e-mail: pimparit.t1107@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน 16 โรงเรียน จำนวน 109 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม ตามลำดับ ส่วนอันดับน้อยที่สุดคือทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีการพัฒนาทักษะ 1. ทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว 2. ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ 3. ทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ 4. ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี และ 5. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3. คุณลักษณะด้านวิชาการ และ 4. ด้านภาวะผู้นำ

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21; การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

*Received: 13 January 2024, Revised: 23 January 2024, Accepted: 24 January 2024

Development of Administration skills to enhance characteristics desirable of School Administrators in the century 21 Under the jurisdiction of the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1

Pimparit Tiangpak¹ Jirawat Kitipichedsun² Wijitra Charoenpong³

¹Faculty of Education, Pitchayabundit College

²Faculty of Liberal Arts, Krirk University

³ Independent Researcher

*Corresponding author e-mail: pimparit.t1107@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the management skills in the 21st century of school administrators under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1 and 2) to propose guidelines for developing and strengthening desirable characteristics of educational institution administrators under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1. The sample group included educational institution administrators and 109 teachers from 16 schools. The interviewees were 6 school administrators. The instrument used was a questionnaire, and interview form. Statistics used in data analysis include mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.). The research results found that: 1) Administrative skills in the 21st century of administrators of educational institutions under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall, were at the highest average level. Each aspect was at the highest level, namely communication skills, and cooperation. Communication and cooperation skills, Knowledge and responsibility skills, Creative skills, and innovation, respectively. The lowest ranking is management and adaptability skills, at a high level. 2) Guidelines for developing and strengthening the desired characteristics of school administrators in the 21st century must include the development of skills: 1. Management and adaptation skills 2. Communication and cooperation skills 3. Knowledge Know your responsibilities skills 4. Change and use of technology Skills and 5. Creativity and innovation production Skills. 3) Educational institution administrators must enhance desirable characteristics in 4 areas: 1. Personality 2. Morality and ethics, 3. Academic characteristics, and 4. Leadership.

Keywords: Administration Skills In The 21st Century; Enhancing Desirable Characteristics; Kanchanaburi Primary Educational Service Area 1

บทนำ

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ผู้บริหารจึงต้องมีความตื่นตัวและมี การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่มีทักษะสำหรับการดำรงชีวิต ใน โลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตลอดจน การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ จะทำให้เกิดการเรียนรู้รวมทั้งเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการ ปรับตัวให้ทันเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพและความสามารถ ของมนุษย์ (สุทัศน์ สังคะพันธ์, 2557)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพา สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม สารวิชา ไปสู่การเรียนรู้ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน นำไปสู่ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาบางแห่งมีการบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเป็นที่เชื่อถือและศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาบางแห่งขาดประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าวอยู่หลายประเด็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนที่จะแสวงหาให้ได้มา ซึ่งความรู้ ความสามารถและทักษะ เพื่อให้สามารถบริหารงานอย่างผู้บริหารมืออาชีพได้ (ธีระรุญเจริญ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับ (Katz, 1971)

ผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี มีทักษะ มีคุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพา สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน นำไปสู่ปัญหาในการบริหารสถานศึกษา บางแห่งมีการบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเป็นที่เชื่อถือและศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน แต่บางแห่งขาดประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าวอยู่หลายประเด็น แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารสถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อนำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

Robinson(2012) กล่าวว่า ทักษะความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 1. การสร้างสะพาน คือ ผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องสามารถ “สร้างสะพานและนำคนให้ข้ามไป เพราะเป็นเพียงหนทางเดียวที่จะสามารถพบสิ่งใหม่ ๆ ได้ 2. การคิดนอกกรอบ ทุกคนในองค์กรต้อง เปลี่ยนมุมมองเพราะเราจะไม่สามารถสืบคลานออกจากแนวคิดเดิม ๆ ได้ถ้าปราศจากการลองสิ่งใหม่ ๆ 3. ความคิดสร้างสรรค์ คือ การที่จะเป็นผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความคิด สร้างสรรค์ โรงเรียนต้องการผู้นำที่สร้างสรรค์ หากกระบวนการวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. การสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งนวัตกรรมเป็นกุญแจสำคัญสำหรับทักษะการเป็นผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. มุ่งเน้นไปที่ขนาดเล็กที่สุด “จุดเปลี่ยนใหญ่กว่า” การออกจากกรอบแนวความคิดเดิม ๆ นั้น ผู้นำจำนวนมากพยายามที่จะเปลี่ยนทุกอย่าง ผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องให้ความสำคัญในสิ่งที่เล็กที่สุดแต่ให้ความแตกต่างที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ มุ่งเน้น กลยุทธ์และการมีส่วนร่วมจะช่วยให้สืบคลานออกจากกรอบแนวความคิดเดิม ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สามารถกระทำให้เกิดขึ้นภายในครั้งเดียวจะต้องค่อยเป็นค่อยไป

Hoyle, English and Steffy (2005) กล่าวว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 10 ทักษะ คือ 1. ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2. ทักษะด้าน ในการกำหนดนโยบายและการปกครอง 3. ทักษะการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 4. ทักษะการบริหารจัดการองค์กร 5. ทักษะการวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร 6. ทักษะการจัดการเรียนรู้ 7. ทักษะการประเมินผลงานและการบริหารบุคลากร 8. ทักษะในการบริหารจัดการบุคลากร 9. ทักษะการวิจัยทางการศึกษา การประเมินผลและการวางแผน 10. ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ

Kamat (2012) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร ประกอบด้วย ทักษะดังต่อไปนี้ 1. ทักษะทางการบริหาร 2. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ความเข้าใจในด้านพฤติกรรม 4. ภาวะผู้นำ 5. การ

ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ 6. การบริหารเวลา 7. การบริหารความเครียด

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556) กล่าวว่า ทักษะใน ศตวรรษที่ 21 หรือทักษะ 4C คือ การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานเป็นทีม (Collaboration) ขณะที่บางทักษะที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่ เช่น ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เป็นต้น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) กล่าวว่า ทักษะที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสาร ผู้นำสถานศึกษาเพียงลำพังไม่สามารถทำให้บรรลุผล ในภารกิจที่มากมายนี้ได้ จึงต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร ทักษะการสร้างทีมจึงเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งเมื่อมีการทำงานเป็นทีมขึ้นย่อมต้องมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องอาศัยทักษะด้านการจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารเพื่อลดหรือขจัดความขัดแย้งนั้น

Yang (2011) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีเว็บไซต์ ออนไลน์ เพื่อการจัดการศึกษา นอกจากนี้ โรงเรียนจะต้องติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน จะต้องจัดให้มีช่องทางหรือเว็บไซต์ในการติดต่อสื่อสาร และผู้ปกครองสามารถเข้าไปตรวจสอบ การบ้าน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนของครูและผู้บริหาร

Crawford (2013) ได้กล่าวว่า “ผู้บริหารที่มีความสามารถ ไม่ได้มีมาแต่เกิด แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้” ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมหรือ การพัฒนาในทักษะที่สำคัญๆ เช่น 1. การคาดหวังสูง 2. การให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน 3. การแก้ปัญหาแบบร่วมมือ 4. มีจิตมุ่งสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนำเอา เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ 5. ความสามารถในการแปลความข้อมูล 6. ทักษะเรียนรู้ 7. ความสามารถในการบริหารเวลาและความใส่ใจ

วิจารณ์ พานิช (2555) ผู้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาต้อง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจต่อชุมชนขนาดใหญ่อย่างมีความรับผิดชอบ ตระหนักในพฤติกรรมทางเชื้อชาติในบริบทของชุมชน การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดประกอบด้วย การจัดการโครงการ โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนมุ่ง สู่ความสำเร็จของงานและวางแผนจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิด ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังผลผลิตที่เกิดขึ้น โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงโดยมีจุดเน้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต สามารถบริหารเวลาและบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพและยอมรับ ผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยมีความชื่นชม

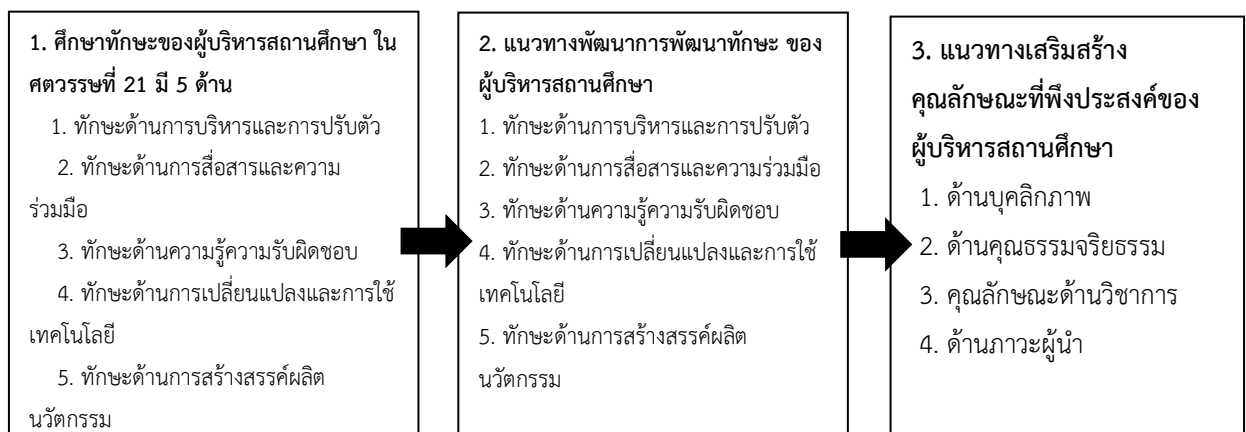
สุรศักดิ์ ปาเฮ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว ได้แก่ การปรับตัวเพื่อเปลี่ยนแปลง โดยการปรับตัวตามบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนดปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยสามารถหลอมรวมผล สะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลบวกกับการทำงาน และมี ความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้านเพื่อก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน

สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2557) กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็นซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน การเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและ เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้นการเสริมสร้าง องค์ความรู้ ทักษะเฉพาะทาง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในการเรียนรู้สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รูปแบบที่ พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P 21 ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้านความชำนาญ และความรู้อื่นๆ เข้าด้วยกันเพื่อความสำเร็จของผู้เรียน ทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิตกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่แสดง ผลลัพธ์ของนักเรียน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) กล่าวว่า การปลูกฝังสังคมทางบ้านศตวรรษที่ 21 จะปลูกฝังวัฒนธรรมการสร้างในตัวเด็กไทยในสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร คือ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์มีความมั่นใจ ในตนเอง แสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสารสนเทศใน การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดสร้างสรรค์ เรียนรู้เป็นผู้ประกอบการ และผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ อดทน ทำงานหนัก ทำงานเป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม ยึดมั่นในสันติธรรม และมีความเป็นไทย

สรุป จากการสังเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีตัวแปร 5 ตัวแปร ที่มีความถี่ระหว่างจำนวน 5-7 ความถี่ คือ 1) ทักษะการบริหารและการปรับตัว 2) ทักษะการสื่อสาร และความร่วมมือ 3) ทักษะความรู้ ความรับผิดชอบ 4) ทักษะการเปลี่ยนแปลง และการใช้เทคโนโลยี และ 5) ทักษะการสร้างสรรค ผลิต นวัตกรรม ดังนั้น การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแปร ทั้ง 5 ตัวแปร เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวถึงข้างต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในเครือข่ายกลอนโดและเครือข่ายจรเข้เผือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน และ ครู 125 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 141 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในเครือข่ายกลอนโดและเครือข่ายจรเข้เผือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan,1970) ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน และ ครู 93 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 109 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน จากการสังเคราะห์แนวคิดของ Hoyle, English and Steffy (2005) Yang (2011) Robinson (2012) Kamat (2012) Crawford (2013) ประกอบด้วย

- 1.1 ทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว
- 1.2 ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ
- 1.3 ทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ
- 1.4 ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี
- 1.5 ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม

2. แนวทางพัฒนาการพัฒนาทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จากการสังเคราะห์แนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555) วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) สุรศักดิ์ ปาเฮ (2557) สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556) สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2557) และ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2557) 5 ทักษะ ประกอบด้วย

- 2.1. แนวทางพัฒนาทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว
- 2.2 แนวทางพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ
- 2.3 แนวทางพัฒนาทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ
- 2.4 แนวทางพัฒนาทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี
- 2.5 แนวทางพัฒนาทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม

3. แนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน

- 3.1 ด้านบุคลิกภาพ
- 3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 3.3 คุณลักษณะด้านวิชาการ

3.4 ด้านภาวะผู้นำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็น

1. แบบสอบถามทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1993) มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในเครือข่ายกลอนโดและเครือข่ายจรเข้เผือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้
2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ประกอบด้วย
 - 2.1 สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา บทบาทและหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (F) และ ค่าร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์
3. วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้
 - 3.1 แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ประกอบด้วย
 - 3.1.1. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว
 - 3.1.2. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ
 - 3.1.3. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ
 - 3.1.4. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี

- 3.1.5 แนวทางพัฒนาทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตนวัตกรรม
- 3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.2.1 ด้านบุคลิกภาพ
 - 3.2.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม
 - 3.2.3 คุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 3.2.4 ด้านภาวะผู้นำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ		การแปลผล	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1 ทักษะด้านการบริหาร และการปรับตัว	4.48	0.50	มาก	5
2 ทักษะด้านการสื่อสาร และความร่วมมือ	4.55	0.52	มากที่สุด	2
3 ทักษะด้านความรู้ ความรับผิดชอบ	4.52	0.50	มากที่สุด	3
4 ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี	4.63	0.48	มากที่สุด	1
5 ทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตนวัตกรรม	4.50	0.52	มากที่สุด	4
รวม	4.53	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปฏิบัติทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร และความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ทักษะด้านการสื่อสาร และความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ทักษะด้านความรู้ ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตนวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านการบริหาร และการปรับตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 1 แนวทางพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ท่าน ซึ่งสรุปแนวทาง ดังนี้

1.1 ผู้บริหารจะต้องปรับตัวในด้านการบริหารโดยการมีเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้หลักการของวงจรเดมมิง หรือ ระบบพีแอลซี มาเป็นรูปแบบการบริหาร การให้ขวัญกำลังใจ มีหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ผู้บริหารต้องรอบรู้เรื่องกฎหมาย เกี่ยวกับการเงินและ พัสดุ และผู้บริหารควรมีความเข้าใจ ความต้องการของครู จึงจะสนองความต้องการได้ถูกต้อง

1.2 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้อง สร้างเครือข่ายการสื่อสารและความร่วมมือ ด้านภาษาอังกฤษ จึงส่งผลให้ระดับด้านภาษาอังกฤษ โดยสามารถ นำโปรแกรมภาษาอังกฤษมาใช้ ปัจจุบันจะมีแอปพลิเคชันที่ช่วยในการฝึกภาษามากมายเช่น แอปพลิเคชัน ไลน์ แอปพลิเคชัน เฟสบุ๊ก และ Power point ต้องมีเวลาในการฝึกฝน โดยผู้บริหารต้องมีความมั่นใจใน การใช้ภาษาอังกฤษ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความรับผิดชอบ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหาร ต้องบริหารมีแบบส่วนรวม เปิดใจรู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ต้องอาศัยประสบการณ์ของ ผู้บริหารในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีทางการบริหารรวมทั้งการมีเครือข่ายจาก ภายนอก ลักษณะของการคิดเร็ว คิดนอกกรอบ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และต้องมีวิสัยทัศน์

1.4 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้ เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แอปพลิเคชัน ไลน์ แอปพลิเคชัน เฟสบุ๊ก หรือ Power point ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย ภาษาท้องถิ่น ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีในการสื่อสาร นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญวิธีการสื่อสารกับองค์กรและชุมชนให้มีความ เข้าตรงกัน สถานศึกษาควรจัดให้มี แอปพลิเคชันสำหรับผู้ปกครองในการติดตามผลการเรียนของบุตรหลานเช่น แอปพลิเคชัน: To school

1.5 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม ของผู้บริหารจะต้องมีการศึกษาปัญหารอบด้านแล้วค้นหาวิธีที่ดีที่สุดโดยการประยุกต์กับเทคโนโลยีนวัตกรรม นำหลักการของ benchmarking และ balance Score card วงจรเดมมิงมาใช้เพื่อให้เกิดนวัตกรรม ทางการบริหาร ใช้นานวิจัยมาเป็นกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้ได้นวัตกรรมทางการบริการ มีนโยบายที่ ชัดเจนร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ให้เกิดเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ต้องอาศัยจากประสบการณ์ของผู้บริหาร มา ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เกิดจากการระดมสมองจากหลายภาคส่วน เพื่อได้วิธีการที่ดีที่สุด

ตอนที่ 2 แนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ท่าน ซึ่งสรุปการสัมภาษณ์ ดังนี้

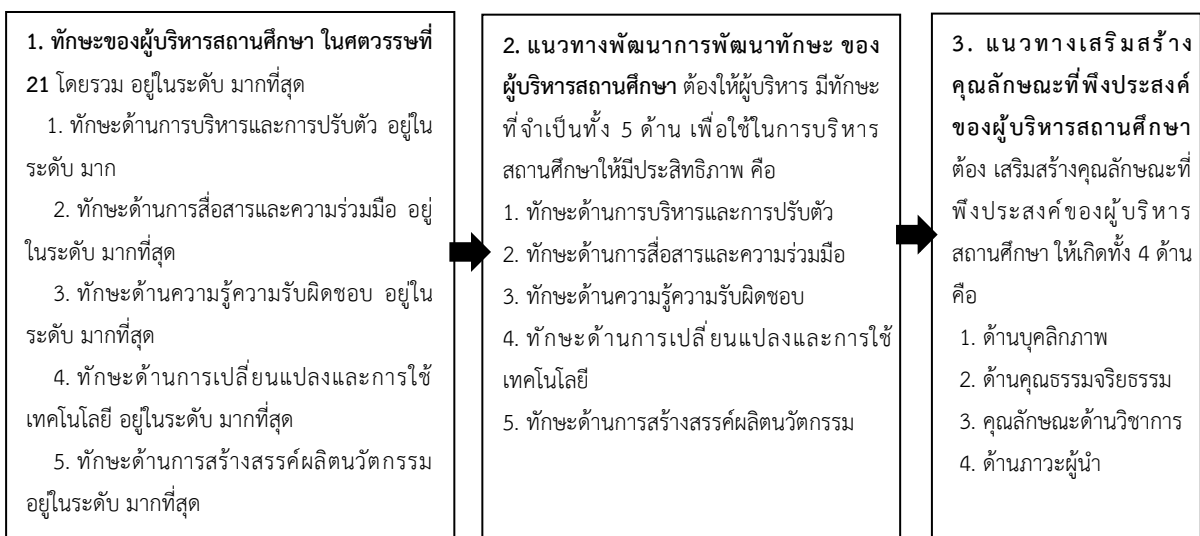
2.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารจะต้องเอาใจเขามาใส่ใจ เรา มีการสร้างขวัญ กำลังใจเอาทั้งคน และงาน ให้มีกิจกรรมร่วมกัน จัดคนให้ตรงกับงาน ผู้บริหารต้องจัดการกับตัวเองก่อน ให้มีบุคลิกภาพที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดี แล้วจึงลงไปหาครูให้ความช่วยเหลือให้ขวัญกำลังใจ

2.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร จะต้องมีความจริงใจ มีความโปร่งใสเป็นแบบอย่างที่ดี มีหลักธรรมาภิบาล ความมีน้ำใจ รู้จักให้เวลากับตัวเองให้เวลากับงานและครอบครัว ควรมีหลักธรรมประจำใจ เช่น พรหมวิหาร 4, และอิทธิบาท 4

2.3 ด้านคุณลักษณะด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ทฤษฎีนำมาสู่การปฏิบัติ มีความเข้าใจความต้องการของบุคลากรในองค์กร ตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ ตามเป้าหมาย ต้องมีความรู้ในทฤษฎีการบริหาร เรียนรู้วิธีการใหม่ๆ ต้องมีเป้าหมายประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายจริงใจที่มีต่อสมาชิกในองค์กร ความสามารถเป็นที่เลี้ยงให้ใช้ ระบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ พัฒนา ด้านองค์ความรู้ เช่น การจัดการความรู้ การงานก็สำคัญตามหลักของ benchmarking

2.4 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องปรับตัวในการบริหารงานที่เน้นทั้งคนและงานมีความสำคัญ ต้องดูแลขวัญกำลังใจเป้าหมายในการการใช้หลักธรรมาภิบาล มีความระมัดระวังเรื่องเงินพัสดุมีความยืดหยุ่น มีความรอบรู้ในเรื่องของกฎหมาย การเงินพัสดุ ใช้ข้อมูลการตัดสินใจที่มีความสำคัญมาก ต้องจัดการองค์กรตัวเองก่อนให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการสื่อสารด้วยความจริงใจกับชุมชน

สังเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวมเป็นแผนภาพที่เชื่อมโยงกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารที่หลากหลายกับผู้ปกครอง และ ชุมชน และ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะด้านการเขียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด นาคขวัญ (2564) พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ทักษะด้านการบริหาร และการปรับตัว อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร จะต้องปรับตัวในด้านการบริหารโดยการมีเครือข่ายความร่วมมือ ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร นอกจากนี้ผู้บริหารต้องรอบรู้เรื่องกฎหมาย เกี่ยวกับการเงินและพัสดุ และผู้บริหารควรมีความเข้าใจ ความ ต้องการของครู จึงจะสนองความต้องการได้ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hoyle English and Steffy (2005) พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะการบริหาร จัดการองค์กร ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะในการบริหารจัดการบุคลากร ค่านิยมและจริยธรรม ของการเป็นผู้นำ Crawford, (2004) พบว่า การบริหาร และการปรับตัว ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งต้องมีทักษะที่สำคัญ ๆ เช่น การคาดหวังสูง ผู้นำสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์จะมุ่งความสำเร็จของ นักเรียนทุกคน การให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ จึง เป็นจุดมุ่งหมายพื้นฐาน เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ทุกสิ่งทุกอย่างจึงมุ่งการบรรลุ จุดมุ่งหมายนั้น

1.2 ทักษะด้านการสื่อสาร และความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร สถานศึกษา จะต้องสร้างเครือข่ายการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการสื่อสาร ภายนอกองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร พานิช (2555) ได้กล่าวว่า การสื่อสาร และความ ร่วมมือของทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรับผิดชอบ ตระหนักในพฤติกรรม ทางเชื้อชาติในบริบท ของชุมชน การเพิ่มผลผลิต และ วิโรจน์สารัตนะ (2556) ได้กล่าวว่า การสื่อสาร และ ความร่วมมือ ทักษะที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสร้าง ทีมงาน การสื่อสาร เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสภาพบรรยากาศการเรียนรู้เป็นสากล จึงต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมการสื่อสาร ดังนั้น ทักษะการ สร้างทีมจึงเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง ไกรศร เจียมทอง (2561) พบว่า ผู้บริหารมีการ พัฒนา ความเป็นผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ ทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพให้ความสัมพันธ์กับทุกคนอย่างเสมอภาคกัน และมีวิธีการสื่อสาร สร้างความร่วมมือกับกลุ่มใน ฐานะผู้นำอย่างชัดเจน

1.3 ทักษะด้านความรู้ ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ทักษะการคิด สร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องบริหารมีแบบส่วนรวม เปิดใจรู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ต้องอาศัย ประสบการณ์ของผู้บริหารในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีทางการบริหารรวมทั้งการมี เครือข่ายจากภายนอก ลักษณะของการคิดเร็ว คิดนอกกรอบ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และต้องมี

วิสัยทัศน์ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความแตกต่างกันของผู้ร่วมงานได้ สอดคล้องกับ บรรจง ลาวะลี (2560) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก

1.4 ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงของความรู้และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้อง ตามการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yang (2011) พบว่า ผู้บริหาร จะต้องใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการ จัดการเรียนการสอน Crawford, (2013) ได้กล่าวว่า คุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัย สำคัญต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของ สถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมหรือ การพัฒนาใน ทักษะที่สำคัญ ๆ เช่น ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนำเอา เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ทั้งในการเรียนรู้ของ ความสามารถ ในการแปลความข้อมูล ผู้นำสถานศึกษาต้องรู้คุณค่าของข้อมูลที่ดีและนำมาใช้เพื่อพัฒนา สถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นำสู่การปฏิบัติและประเมินผลเพื่อวัตถุประสงค์สำเร็จ

1.5 ทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตรายการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการ บริหาร จัดการทรัพยากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรแสดง ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้บุคลากรนำแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ใน การปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ในการผลิตนวัตกรรมการ เพื่อเป็นแบบอย่าง หรือนำไปนิตเทศการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ทองจำรัส และ สจิวรรณ ทรรพสุ (2563) พบว่า ทักษะการคิดสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มณฑาทิพย์ นามนุ, (2561) พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ณิชกร วรณวัฒน์และ ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถคิด นอกกรอบคิดสร้างสรรค์ข้อมูลได้รวดเร็ว ประเมินความสำคัญของ องค์ประกอบและเชื่อมโยง ข้อมูลตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศนำไปสู่การ ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ สภาพปัญหาของสถานศึกษา เพื่อนำมาจัดทำนโยบายใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้ บรรลุ เป้าหมาย และสอดคล้องกับ คณินนิตย์ กิจวิธิ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับในความคิดของ ครูหรือบุคลากร แสดง ว่าผู้บริหารมีความสามารถในการนำผลการคิดวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เหมาะสมกับ สถานการณ์ โน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น มี การวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ไปแก้ปัญหาที่สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำ ความคิดที่ สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนา นวัตกรรมได้

2. ผลการสัมภาษณ์ แนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารต้องจัดการกับตัวเองก่อน ให้พร้อมและเป็นแบบอย่างที่ดี มีบุคลิก ภาที่ดี เป็นที่ประทับใจของผู้พบเห็น แล้วจึงลงไปหาครูให้ความช่วยเหลือให้ขวัญกำลังใจ ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและต้องทำให้องค์กรเป็นองค์กรเชิงบวก ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสร้างขวัญ กำลังใจ เอาทั้งคนและงาน ให้มีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2557) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนดปรับตัว โดยสามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ประทับใจของทุกคน

2.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม จะต้องมีความจริงจัง รู้จักให้เวลากับตัวเองให้เวลากับงานและครอบครัว ควรมีหลักธรรมประจำใจ เช่น พรหมวิหาร 4, และอิทธิบาท 4 อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษายอมรับความแตกต่างกันของผู้ร่วมงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร เจียมทอง (2561) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ตนเอง

2.3 ด้านคุณลักษณะด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นำทฤษฎีนำมาสู่การปฏิบัติ มีความเข้าใจความต้องการของบุคลากรในองค์กร ตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ ต้องมีความรู้ในทฤษฎีการบริหาร เรียนรู้วิธีการใหม่ๆ สามารถเป็นพี่เลี้ยง ต้องมีความรู้ในทฤษฎีการบริหาร เรียนรู้วิธีการใหม่ๆ ต้องมีเป้าหมายประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายจริงใจที่มีต่อสมาชิกในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2557) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็นทางด้านวิชาการ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อให้ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง การบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และ ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม สารวิชา ไปสู่การเรียนรู้ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555)

2.4 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องปรับตัวในการบริหารงานที่เน้นทั้งคนและงานมีความสำคัญ ต้องดูแลขวัญกำลังใจเป้าหมายในการการใช้หลักธรรมาภิบาล มีความระมัดระวังเรื่องเงินพัสดุมีความยืดหยุ่น มีความรอบรู้ในเรื่องของกฎหมาย การเงินพัสดุ ใช้ข้อมูลการตัดสินใจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารจะต้องปรับตัวในการบริหารงานที่เน้นทั้งคนและงานมีความสำคัญต้องดูแลขวัญกำลังใจเป้าหมายในการการใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองทิพาวิริยะพันธ์ (2550) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร หรือผู้ที่จะเป็นผู้บริหาร นอกจาก จะต้องเป็น คนเก่ง มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องมีทักษะสำหรับผู้บริหารเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม ให้แก่ตนเองสูงสุดจะได้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในโลกยุคไร้พรมแดน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ควรจัดให้ความสำคัญในการให้ ความรู้ โดยการฝึกอบรม หรือศึกษาเอกสาร ด้านทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตรนวัตกรรม ด้านทักษะด้านการบริหาร และการปรับตัว แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เนื่องจากผลการศึกษาพบว่ามีความสำคัญต่ำสุด

1.2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ควรจัดมีการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีผลงาน ด้านทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตรนวัตกรรม ด้านทักษะด้านการบริหาร และการปรับตัว ที่เป็นแบบอย่าง แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าทั้งสองทักษะมีความสำคัญต่ำสุด

1.3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2.4 ควรศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนของรัฐและผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*

คณินนิตย์ กิจวิธิ. (2560). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต .1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*

ณัฐกร วรรณวัฒน์ และ ภาวิดา ธาธาศรีสุทธิ. (2564). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(2), 126-138.*

ทองทิพภา วิริยะพันธ์. (2551). *การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.*

- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. *วารสารมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 6(2), 30-41.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). *ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- มณฑาทิพย์นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา*. ใน สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556). *ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ แห่งศตวรรษที่ 21*.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). *ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ แห่งศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- สมคิด นาคขวัญ. (2564). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). *ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21*. ใน *บทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2557). *เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาครูและบุคลากรการศึกษาในสังกัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
- สุวิมล ทองจำรัส และสจิวรรณ ทรรพวสุ. (2563). *ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 10(3), 168-178.
- Crawford, C. (2013). *Chris Crawford on Interactive Storytelling*. (2nd ed.). Berkeley, CA: New Riders.
- Crawford, J. (2004). *Educating English Learners: Language Diversity in the Classroom*. (5th ed.). Los Angeles: Bilingual Education Services.
- Hoyle, English and Steffy. (2005). *Skills for Successful 21st Century School Leaders*. R&L Education.
- Kamat. (2012). *New Trends in Education for 21st Century*. (Online) (Retrieved 20 September 2019) [https://scholar.google.co.th/scholar?q=Kamat.+\(2012\).+New+Trends+in+Education+for+21st+Century.&hl=th&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar](https://scholar.google.co.th/scholar?q=Kamat.+(2012).+New+Trends+in+Education+for+21st+Century.&hl=th&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar)
- Katz, R.L. (1971). *Skill of effective administrator*. Cambridge: Harvard Business Review.

- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.
- Robinson, J. (2012). Crawling Out-of-the-Box: 5 New Skills for 21st Century School Leaders. (Online) (Retrieved 20 September 2019) From <http://the21stcenturyprincipal.blogspot.com/2012/12/crawling-out-of-box-5-new-skills-for.html>
- Yang, P. (2011). *A Literature Review of the Skills Required by 21st Century School Administrators*. Canada: Athbasca University.